

OBSAH

ÚVOD.....	3
Nárys konkrétní komunikační situace	4
OBECNÉ POUČENÍ O ŘEČI A JAZYCE	9
Komunikace u lidského druhu a jedince.....	9
Sdělování jako životní princip.....	9
Řečové funkce	9
Gen FOXP2 – vrozený základ jazyka a řeči.....	9
Sdělování u člověka.....	10
Funkce řeči a jazyka	10
Znakové procesy a jazyk	11
Fylogenetické a ontologicko-gnozeologické hledisko.....	11
Jazykovědné pojetí znaku a znakové struktury	11
Funkce jazykového znaku.....	12
Úroveň sémiotické analýzy jazykového znaku.....	12
Znakové systémy a řeč.....	13
Formy poznávacích funkcí	13
Poznávací pochody	14
Symbologeneze lidského jedince i lidské species	14
Symbolická aktivita	14
Emocionální symbolismus – emocionální typ komunikanta	14
Diskurzivní symbolismus – diskurzivní typ komunikanta	15
Typ verbálně abstraktní	15
Typ komunikativní.....	16
Typ vizuální, haptický a pohybový	16
Bilingvismus simultánní, pasivní a společenský	17
O VÝVOJI PŘIROZENÉHO JAZYKA A ŘEČI	19
Prajazyk	19
Pračeština.....	19
Staroslověnština.....	19
Stará čeština	20
STRUKTURNÍ VARIETY ČEŠTINY	28
Spisovná a hovorová čeština.....	28
Obecná čeština	29
Nářeční mluva.....	29
Moravština – moravský jazyk.....	31
Slezsko a Čeština	32
Laština.....	32
Těšínské nářečí	33
Hantec – brněnština	33
Dřesty ostravaka – ostravština.....	34
Profesní mluva.....	35
Slang	35

Hanykuješ hantýrec? – mluvíš hantýrkou?	35
Tajná mluva – argot	36
Czenglish	36
Globish – auslendrovština	36
FONETICKÉ VĚDY A FONOLOGIE ČEŠTINY	38
Fyziologická fonetika	38
Anatomické a neurofyziologické hledisko řeči	38
Akustická fonetika	38
Zvuková vlna	38
Akustické podmínky řeči	39
Sluchový práh	39
Ticho a hluk	39
Hladina hlasitosti	40
Slyšitelný zvuk	40
Řečový zvukový signál	40
Fonace	41
Formanty	41
Samohlásky – vokály	41
Hlásky se zvláštní formantovou strukturou	42
Hlásky šumové	42
Percepční fonetika	42
Sluchový analyzátor	43
Zrakový analyzátor	43
Artikulační fonetika	43
Dýchací ústrojí	44
Hlasový orgán	44
Průběh fonace	44
Výška, síla a barva hlasu	44
Hlasové začátky	45
Artikulační ústrojí	45
Dutiny	45
Artikulační orgány ústní dutiny	45
Klasifikace českých samohlásek, konsonantů	46
Dvojhlásky – diftongy	46
Klasifikace českých souhlásek – konzonantů	46
Třídění podle místa tvoření souhlásek	46
Třídění podle způsobu tvoření souhlásek	47
Třídění podle znělosti souhlásek	47
Třídění podle nosovosti souhlásek	47
Pedofonetika	47
Patofonetika	48
Poruchy výslovnosti	48
Motorické poruchy mluvy a výslovnosti	49
Extrapiramidové poruchy mluvy	49

Poruchy mluvy funkčního rázu.....	49
Syndromy postižení laloků	49
Syndromy komor, likvorových cest a plen mozkových	50
Poruchy symbolických funkcí vyšší nervové činnosti.....	50
Poruchy řeči a přidružených funkcí	50
Apraxie	50
Agnosie.....	51
FONOLOGIE ČEŠTINY.....	51
Inventář českých fonémů.....	52
ortofonie a ortoepie.....	52
GRAFIKA ČEŠTINY.....	53
Grafika češtiny z pohledu historického	53
Grafika stávající spisovné češtiny	54
Pravidla českého pravopisu	56
TVAROSLOVÍ SPISOVNÉ ČEŠTINY.....	61
Slovní druhy a jejich klasifikační kritéria.....	61
Stránka logická	61
Stránka významová.....	62
Význam slova	62
Stránka tvaroslovná	62
Stránka skladební.....	63
Klasifikace slovních druhů	63
I. Člen	63
II. Slovní druhy ohebné	64
1. Podstatná jména	64
2. Přídavná jména	64
3. Zájmena	64
4. Číslovky.....	64
5. Slovesa.....	65
III. Slovní druhy neohebné	65
6. Příslovce	65
6.1 Predikativa.....	65
7. Předložky	66
8. Spojky	66
9. Částice.....	66
10. Citoslovce	66
Variantnost tvarových prostředků.....	66
Kolísání v rodu mezi životnými a neživotnými podstatnými jmény	66
Skloňovací typy ve spisovné češtině	67
Vývojové tendence v tvarosloví	67
Slovní tvary a jejich členění	67
Skloňovací vzory podstatných jmen.....	69
Homomorfie – stejnotvarost	70
Polymorfie – různotvárnost	70

Rod podstatných jmen	71
Číslo podstatných jmen.....	72
Pořadí pádů českého pádového systému.....	72
PODSTATNÁ JMÉNA	76
Podstatná jména mužská životná.....	76
I. Typ podstatná jména životná s koncovkou <i>-o</i>	76
II. typ podstatná jména mužská životná s koncovkou <i>-e</i>	76
III. Typ podstatná jména životná s koncovkou <i>-a</i>	76
Podstatná jména mužská neživotná.....	76
Adjektivní skloňování podstatných jmen mužského rodu.....	76
Podstatná jména rodu středního.....	76
Adjektivní skloňování podstatných jmen rodu středního.....	77
Podstatná jména rodu ženského.....	77
Adjektivní skloňování podstatných jmen rodu ženského.....	77
PŘÍDAVNÁ JMÉNA	77
ZÁJMENA	78
ČÍSLOVKY	78
SLOVESA	78
VALENČNÍ SKLADBA SLOVESNÁ	83
základové větné struktury, ZVS	83
Slovesné větné typy podle valence.....	83
Klasifikace ZVS podle větněčlenského a slovnědruhového charakteru jejich intencně- valenčních pozic	84
Významová klasifikace predikátorů	84
Rodiny predikátorů	85
Významové role aktantů	86
Typy základových větných struktur podle valence přísudku	86
1. P	86
2. S – P	86
3. P – O	86
A) P – O	86
B) P – O ₁ – O ₂	87
4. P – Ad	87
5. P – O – Ad	88
A) P – O – Adl.....	88
B) P – O – Adm	88
6. S – P – O	88
7. S – P – Ad.....	89
8. S – P – Atv.....	89
9. S – P – O – Ad.....	89
10. S – P – O – Atv.....	89
11. S – P _{složený}	89
Větné členy z hlediska valenční skladby	90
Přísudek	90
Podmět.....	90

Předmět.....	91
Přísluvečné určení.....	91
Doplněk.....	92
Přívlastek a přístavek.....	92
VALENCE NESLOVESNÁ.....	93
Valence substantivní.....	93
Valence adjektivní.....	94
Valence adverbialní.....	95
Slovosled.....	95
Větosled.....	96
NAUKA O SLOVNÍ ZÁSOBĚ A O VÝZNAMU SLOV.....	97
TVOŘENÍ SLOV.....	99
NAUKA O SLOHU.....	101
Stylistické hodnocení slov.....	101
LITERATURA.....	103
OBSAH.....	105

